םה:

ל) גיטין פא:, כ) [יבמות
לט.] כתובות פא:,
ג) [סוטה לא ע"ב ע"ש,

ובפנ"יו. ד) גיטיו מ: סד. תוספתא דב"מ פ"ק ה"ו [ב"מ ג:], ס) [בכת"י אחא וחיבת "סבא" ליתא.

וכ"ה אחא ברי"ף, וכנ"ל. סדר הדורות], 1) [בכח"י

הדרינן, וכ"ה ברש"ן, 1) כריחות יא: יצמות פו:

(ב"מ ג:), ק) כריתות

יב. טהרות פ"ה מ"ט.

לא נטמאתין, נוכ״ה בכת״י,

בדפו״ר, וברי״ף, ולפניט ע״פ המהרש״ל, ועיין מהרש״א], כ) [במשנה דטהרות אימא טהור],

לטילות ליעלו טיאר], (2) [ברשב"א גרס ברש"י החבילה], מ) [שבועות מ

ע"א], () [ברש"י רי"ף נוסף: להכחיש], מ) יבמות,

ע) [שם ד"ה קנין], פ) וועי

סיטב תוספות סנהדרין ו. סד"ה לריכא], ל) [יבמות פו

ע"ב, ע"שן, ק) ובכריתות יא ע"בן, ל) [ושם ד"ה אמר], ש) [בדפו"ר: גשע'. ונדנ"ל בשעה], ש) [נ"ל

שהוא. רש"שו. א) וסומה

לא ע"ב], ב) [לעיל מג ע"א,

וע"ש מוד"ה ולא אמר], ג) [ובמהרש"ל מגיה אפילו

מכחשה וכו' ומוחק חיבת לה, ע"ש],

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה אלא וכו' מודה לו לריכה: (ב) ד"ה

עד אחד וכו׳ ואפילו ג) לא

מכחשה ליה אלא היהי:

מוסף רש"י

פה א מייי פי״ב מהלי נירושיו הלרה ני גירושין הלכה י: בור מיי פ״ה מהלכות מכירה הל' ט סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סיי קפט וסיי קלה סעיף א: בו ג מיי פ"ג מהלי שגגות הלכה ב: פח ד (מיי׳ שם הלכה

: (6 ים. פש ה ו מיי׳ פי״ג מהל׳ טומאת משכב ומושב הלכה ח:

תורה אור השלם

1. לא יָקוּם עֵד אָחָד בְּאִישׁ לְּכָל עָוֹן וּלְכָל חַשָּׁאת בְּכָל חַטְא אֲשֶׁר יָחֶטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אַן על פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יְקוּם דָּבָר: דברים יט טו

תום' ר"י הזקן

יי דבר. כי מצא בה ערות דבר [דברים כד, א], וכתיב [שם יט, טו] על פי שנים עדים יקום דבר. ל) [קרובותיה] נאסרות וקרוביו נאסרין בה. איכא מ"ד שאם קידש אשה בינו לבינה עדים אחורי והזמין הכותל או אחורי הגדר והיא לא ידעה בהם דהויא מקודשת, דהא עדי קדושין א"צ לומר להם אתם עדי 3) ואע"פ שלא ידעה בהם מ״מ הא איכא עדים. והעיקר דאינה בפני שנים הואיל וראו המעשה לא שייך הכא שום השטאה שהרי היא ראתה שהם ראו שקבלה מזה, אבל כשקבלה קדושין ממנו במקום שאין שם אחר ואינה חושכת שיראה לה שוח חושבת שיראה לה שום אדם יכלה למימר משטה הייתי בך, שהרי לא היתה חושבת שיראה לה שום אדם, הדבר ידוע שהמקדש בלא עדים

. אינו כלום.

לא איברו סהדי אלא לשקרי. מכאן אמר ר״ת דאין לריך עדים לעשות קנין אוהא דאמר פרק חזקת הבתים (ב"ב דף מ.ש) קנין בפני שנים ואין לריך לומר כתובו לאו משום דלא מהני בלא שנים דודאי מהני אפי׳ בלא שנים אלא ה״ק קנין הרגיל בפני שנים אין

לריך לומר כתובו אבל ודאי אין לריך שנים וכן משמע בפרק הזהב (ב"מ דף מה:) דקאמר התם היה עומד בגורן ואין בידו מעות כו' ופריך עלה וניקנינהו ניהליה אגב סודר ומשני דלית ליה סודרב ואמאי לא משני דלא היו שם עדים אלא ש"מ דקנין מהני בלא עדים וכן משמע בפ"ק דסנהדרין (דף ו.) דקאמר התם פשרה ביחיד וקי"ל (שם) דפשרה לריכה קנין@: אמר לו עד אחד אכלת חלב והלה שותק נאמן. פירוש דשתיקה כהודאה דמיט והוי נודע לו מעלמו אבל אמר לו איני יודע אינו נאמן לחייבו קרבן דכתיב (ויקרא ד) או הודע אליו ולא שיודיעוהו אחרים ודווחה אחד הבל שנים נאמנים ומביא קרבן על ידם כדאמר התם (כריתות דף יא:) אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל ולריך נמי לפרש והלה שותק דאמר לו העד אכלת חלב וֹהיה לך לידע והוא שותק:

ותנא תונא והלה אומר לא אבלתי. הא דנקט לא אכלתי ה"ה אם אמר איני יודע דפטור משום דכתיב (שם) או הודע והא דנקט לא אכלתי משום דבעי למיתני סיפאף גבי שנים אומרים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי ובהא איכא רבותא לר"מ דאפילו אמר לא אכלתי מחייב ר"מ:

נשמאו מהרותיך והלה שותק נאמן. שאמר לו העד בפניך נטמאו וכן לריך לפרש באכלת חלב כדפרישית וקשה דהא בפ׳ הנוקין (גיטין דף נד:ר) מייתי היה עושה עמו בטהרות ואמר לו נטמאו טהרותיך נאמן טהרות שעשיתי עמך ביום פלוני נטמאו אינו נאמן ופריך התם מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא ומשני אמר אביי כל שבידו נאמן וכל שאינו בידו אינו נאמן וסיפא איירי שאין הטהרות בידו לכך אינו נאמן והיכי אמר אביי דנאמן כשאמר לו אכלת חלב ואע"ג שאין בידו להאכילו חלב וכן קשה לקמן דנאמן לומר שורך נרבע אע"ג דאין בידו להרביע שורו וי"ל דההיא דהנוקין מיירי כשאינו שותק אלא מכחישוג והכא איירי כששותק ואינו מכחישו™ ומיהו קשה מרבא דהכא משמע דלא פליג רבא עליה דאבייה דאמר דכל דבר שאין בידו בעי שותק והתם קאמר רבא אשכחיה ולא אמר ליה והדר אשכחיה ואמר ליה אינו נאמן משמע אבל

אמרינן הן הן עדי יחוד יחוד הן עדי ביאה אמרינן הל סברי אמרינן הן הן עדי יחוד הן ובית הלל סברי אמרינן הן הן עדי ביאה ומודים ודאי בנתגרשה מן האירוסין דלא אמרינן הן הן עדי יחוד הן הן עדי ביאה מפני שאין לבו גם בה אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב המקרש בעד אחר אין חוששין לקירושיו ואפילו שניהם מודים אמר רבה בר רב הונא המקדש בעד אחד בי דינא רבה אמרי אין חוששין לקידושיו מאן בי דינא רבה רב ואיכא דאמרי אמר רבה בר רב הונא אמר רב המקדש בעד אחד בי דינא רבה אמרי אין חוששין לקירושיו מאן בי דינא רבה רבי מתיב רב אחדבוי בר אמי שנים שבאו ממרינת הים ואשה עמהם וחבילה עמהם זה אומר זו אשתי וזה עבדי וזו חבילתי וזה אומר זו אשתי וזה עבדי וזו חבילתי ואשה אומרת אלו שני עבדי וחבילה שלי צריכה שני גימין וגובה כתובתה מן החבילה היכי דמי אי דאית ליה סהדי להאי ואית ליה סהדי להאי מי מצי אמרה אלו שני עבדי וחבילה שלי אלא לאו בעד אחד ותסברא עד אחד בהכחשה מי מהימן אלא למישרי לעלמא דכ"ע לא פליגי אדשרי והכא הכי קאמר צריכה שני גימין כדי לגבות כתובתה מן החבילה ור' מאיר היא דאמר סמטלטלי משתעבדי לכתובה מאי הוי עלה רב כהנא אמר אין חוששין לקידושיו רב פפא אמר חוששין לקדושיו אמר ליה רב אשי לרב כהנא מאי דעתיך דילפת דבר דבר מממון אי מה להלן הודאת בעל דין ייכמאה עדים דמי אף כאן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי א"ל התם לא קא חייב לאחריני הכא קא חייב לאחריני מר זומרא ורב יאדא סבא בני דרב מרי בר איסור פליג ניכסייהו בהדי הדדי אתו לקמיה דרב אשי אמרו ליה יעל פי שני עדים אמר רחמנא דאי בעי למיהדר לא מצי הדרי בהו ואנן לא יהדרי או דלמא לא מקיימא מלתא אלא בסהדי אמר להו ילא איברו סהדי אלא לשקרי אמר אביי יאמר לו עד אחד אכלת חלב והלה שותק נאמן ותנא תונא "יאמר לו עד אחד אכלת חלב והלה אומר לא אכלתי פמור מעמא דאמר לא הא אישתיק מהימן ואמר אביי האמר לו עד אחד נממאו מהרותיך והלה שותק נאמן ותנא תונאס יעד אחד אומר

אמרינן הן הן עדי יחוד כו'. משראוה שנתייחדה עמו אין לריך להעיד על הביאה דכיון דלבו גם בה מחזקינן אותו בחזקת שבא עליה לשם קידושין: ואיכא דאמרי. דרבה משמיה דרב אמר ומאן קרי רב בי דינא רבה רבי: לריכה שני גיטין. קס"ד כדי להתירה

לינשא: וגובה כתובתה מו החבילה. ממה נפשך והמותר מוטל בספק עד יבא אליהו: אי דאים ליה סהדי להאי. שאמר בפנינו קדשה ואית ליה סהדי נמי להאי: מי מצי אמרה וכו'. דתיהוי מותר סהכתובה שלה ושלהן בספק: אלא לאו בעד אחד. לכל אחד וש"מ דאפי׳ אינה מודה (א) לריכה גט: עד אחד בהכחשה. דאיכא חד סהדה דמכחיש ליה מי מהימן (כ) אפי׳ לא מכחשא ליה איהי ליכא למאן דאמר דאין האחד בא אלא לשבועה ש והכא שבועה לא שייכא: לריכה שני גיטין. כדי לגבות כתובתה מן החבילה כלומר לעולם החבילה מונחת עד שיבא אליהו אלא א"כ נתנו לה שניהם גט מעלמן והגט מביאה לידי גיבוי כתובה מן החבילה ממה נפשך אם של זה הוא הרי מיחייב לה כתובה על פיו וכן זה וכ"ש אם כולה שלה: ור"מ היא וכו'. כלומר וכולה לא אשמועינן אלא דמטלטלין משתעבדי לכתובה ור"מ היא דאמר במס' כתובות בהאשה שנפלו לה נכסים (דף פ:) גבי שומרת יבם שכתובתה על נכסי בעלה הראשון הניח אחיו מעות ילקח בהם קרקע והוא אוכל פירות אלמא מעות משתעבדי לכתובה: הודחת בעל דין כמחה עדים. דכתיב (שמות כב) אשר יאמר כי הוא זה הרי שסמך על מקלת הודאתו: לא קא חייב לחחריני. חינו חב לחחרים בהודאתו זו שאין נפסד אלא הוא: הכא קא חייבה לאחריני. שקרובותיה נאסרו בו וקרוביו נאסרין בה: בני רב מרי גרק. אחים הוו: על פי שנים. שהלריכה חורה למאי הלכתא הלריך עדים משום דאי בעי למיהדר ולומר לא כך היה לא יוכל לומר כן שאלו יעידום הוא שהלריכם הכתוב עדים ואנו אין אנו שקרנים ולא הדרינן בן ואין אנו לריכין עדים: או דלמא. שאפילו הם מודים אין דבריהם קיימים אלא בעדים ונמצא אני מחזיק בשלו והוא בשלי שאין חלוקתנו כלום: לשקרי. י הכופרים בדברים לומר לא כן הוא: אכלת חלב. בשוגג וחייב אתה קרבן: נאמן. העד וכשר הקרבן וחין כחן משום או הודע אליו חטאתו (ויקרא ד) ולא שיודיעוהו אחרים והכי דרשינן לה

הן הן עדי ביאה. כלומר כיון שראו שנתייחדו אין לריך עדות של ביאה גדול מזה, ודאי אנן סהדי כיון דגייסי אהדדי לא פרשו זה מוה (גיטין פא:). ומודים ודאי בנתגרשה מן האירוסין. דכל כמה דלא חזינן לא אמרינן בעל, דהא לא גייסי אהדרי כמאה עדים. נריי היא בתוספתא דב"מ פרק

מוכת תוכפות

א. דקנין בלא עדים מהני היכא דקא מודו. שלנ״ל. ב. נמוס׳ הרא״ש הוא ננ״א. ודחיק לאוקמא בגברא ערטילאי. ג. או אומר אינו יודע. מוס' גיטין נד: ד"ה אמר. ד. והוי כהודאה. מוס' לשנ"י. ה. אלא באשתו זינתה אבל בהני מודה. תוס' טוך. ו. ואפי' היכא דלא מהימן מכל מקום לדידיה אסור דשויא אנפשיה חתיכה דאיסורא.

מעמא דאמר לא הא אישתיק מהימן ואמר אביי אמר לו עד אחד

בשמעתא קמייתא דהאשה רבה ס (ד׳ פו:)

ולא שיודיעוהו אחרים והוא מכחיש:

אי אמר ליה מיד נאמן בכל ענין אפי׳ אין בידו ואפי׳ אין שוחק והכא לא פליג אאביי דבאין בידו בעי שוחק וי״ל שאני התם לפי שהיה בידו פעם אחת דהיינו ש בשעת שעשאו אבל הכא מעולם לא היה בידו כלל ולכן בעי שותק ונראה דהלכה כרבא לגבי אביי ועתה בענין זה יש שלשה דינים בדבר 🗝 שהיה בידו כגון ההיא דהיה עושה עמו בטהרות נאמן ואפי׳ לא היה שותק ובדבר שאין בידו לעולם כגון אכלת חלב ושורך נרבע אי שתיק מהימן ואי לא שתיק לא מהימן ובדבר שאין בידו עתה אבל היה בידו פעם אחרת בהא פליגי אביי ורבא כדפירשתי התם גבי טהרות שעשיתי עתך דלרבא היכא דאשכחיה ואמר ליה מהימן ואפילו אינו שותק והלכה כרבא כדפרישית ושותק דאמר בשמעתין דנאמן נראה לר"י דהיינו בדבר שיש לו לידע כגון שאמר לו נמנסך יינך בפניך דומיא דאכלת חלב אבל אם אמר לו נמנסך יינך שלא בפניך ושותק ההיא שתיקה אינה כהודאה שלכך לא ישיב לו לפי שלא היה יודע בירור הדבר ומה שאמרנו דבר שאינו בידו כי אינו שותק לא מהימן היינו גברא דלא מהימן כבי תרי אבל אי מהימן ליה כבי תרי נאמן? כדאמר בסמוך גבי סמיא דקאמר רבא דנאמן אע"ג דהוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים כל שכן דנאמן במילתא אחריתי ולריך לומר דהא דאמר בכל דוכתין (גיטין דף ב:) עד אחד נאמן באיסורין היינו דוקא להתיר כגון בשר זו מנוקרת או חתיכה זו של שומן אבל לאסור הדבר אינו נאמן אלא כמו שפירשתי והא דאמרינן דבדבר שאינו בידו כי אינו שוחק לא מהימן או חתיכה זו של שומן אבל לאסור הדבר אינו נאמן אלא כמו שפירשתי והא דאמרינן דבדבר שאינו בידו כי אינו שוחק לא עובד כוכבים היינו דוקא בדבר שאינו יכול להתברר אבל בדבר שיכול להתברר כגון שאמר לו יש שרץ בטהרוחיך או עובד כוכבים

ינטמאו והלה אומר לא ינטמאו יפטור שנטמאו י